

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravlništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v četrtek, 7. aprila 1932.

Štev. 40.

O pobijanju draginje

Iz redukcij plač se skoraj samo po sebi rodi pobijanje draginje.

Zmanjšanim dohodkom naj pač sledi tudi zmanjšanje izdatkov za neobhodne življenjske potrebe, da se na ta način kljub nižjim plačam ohrani prejšnji standard življenja. Iz tega vidika je zato tudi vsako stremenje za znižanjem draginje utemeljeno, ker je to edini prirodni način, da se vsaj deloma odpravijo zle posledice znižanih plač.

Izkušnja pa žalibog uči, da se je pri nas že večkrat skušalo iz enakih vzrokov pobijati draginjo, toda vedno brez pravega uspeha, ker se je ali streljalo preko cilja ali pa pobijalo draginjo tam, kjer je sploh ni bilo. In bojimo se, da bi tudi sedaj mogli doživeti nekaj prav podobnega.

Predvsem treba pripomniti, da za večino živil danes sploh ni mogoče govoriti o kaki draginji. Nasprotno! — Vsa ostrina sedanje gospodarske krize obstoji baš v tem, ker imajo pri nas zlasti vsa živila tako nizko ceno, da so globoko pod svetovno pariteto.

Kriza našega kmetijstva je baš v tem, ker imajo kmetijski pridelki tako nizko ceno, da se kmetovalcu njegovo delo že skoraj več ne izplača. In vsled te težke krize so tudi na domačem mestnem trgu stalno padale cene živil in draginja je na tem polju prenehala čisto sama od sebe, ne da bi bilo treba jo oficijelno preganjati.

Pa tudi glede mnogih drugih življenjskih potrebščin velja isto. Vsled ostre konkurence trgovcev so priče padati cene vsemu uvoženemu blagu in domačim izdelkom, in v nekaterih panogah trgovine vlada danes že tako ostra konkurenca, ki bi bila v normalnih časih že nemogoča.

V času hude gospodarske krize, ko vlada povsod pomanjkanje denarja, je kupec posebno iskan in zato je tudi v takšnih časih konkurenca vedno najostrejša. Prav radi zametavanja blaga izpod lastne cene je prišlo že mnogo tvrdk v konkurz. Zato ni treba za odpravo draginje storiti nič drugega, ko da se vsem trgovcem omogoči, da morejo ne glede na karte le prosto konkurirati na vsem področju trgovine, in draginje bo takoj konec. Še vedno se je izkazalo, da je konkurenca med podjetniki in trgovci stokrat učinkovitejša sredstvo proti draginji, kot vsi protidraginjski zakoni, pa naj bo njih namen še tako dober in kazni, ki jih določajo, še tako stroge. Življenje se pač vedno ne da oklepati v paragrafe, ker je pre-ravnostno in njegov tempo mnogo prehitre za vedno prepočasni birokratični aparat.

Res pa je, da je danes na gotovih poljih trgovine konkurenca sploh izključena in to vsled kartelov. Vsled dogovora velikih producentov ima nekatero blago mnogo previsoko ceno in to tudi blago, ki brez dvoma spada med neobhodne življenjske potrebe. Omenjamo tu samo sladkor. Vsaka rodbina potrebuje sladkor, vsaka rodbina pa mora danes vsled sladkornega kartela plačevati sladkornim tovarnam mnogo prevelik sladkorni davek. A baš glede kartelov ni v nameravanem protidraginjskem zakonu, ki ga priobčujemo na drugem mestu, ne besede. Še več! V sladkornem kartelu so celo državne sladkorne tovarne in indirektno omogoča s tem država sladkornemu kartelu, da z nizkim plačevanjem sladkorne repe nižja našemu kmetiskemu producentu dohodka, obenem pa da s pretirano visokimi cenami sladkorja veča izdatke našega konsumenta. Vso to dvojno škodo pa prenaša naš narod samo zato, da prejema tuji delničarji čim višje dividende. A sladkor ni osamljen primer, kako karteli povzročajo draginjo. Zato ima baš tu protidraginjski zakon največ smisla in največjo utemeljitev.

Državni uradniki in drugi nameščen-

ci, ki so bili prizadeti od redukcije plač, pa občutijo draginjo najbolj glede stanovanjskih najemnin. Kakor povsod drugod, tako velja tudi v tem oziru pravilo, da more draginjo odpraviti le prosta konkurenca. Mirno moramo zato tudi trditi, da bi bilo pri nas tudi v tem oziru dokaj bolje, če bi država zgradila samo polovico toliko cenih stanovanj, kolikor so jih zgradile občine, javne korporacije in naša podjetja. A škoda, da se prav nikjer ne vidi, da bi hotela država na ta pozitiven način odpraviti stanovanjsko draginjo.

Nevarna točka londonskih pogajanj

V Londonu so se sestali zastopniki štirih velesil, da se dogovore o načinu, kako rešiti nasledstvene države iz sedanje težke gospodarske in finančne krize. V tem pogledu mnenja sicer niso čisto enotna in londonska pogajanja bodo zelo trpela od nasprotja, ki vlada med francoskim in nemško-italijanskim stališčem. Kljub tem nasprotjem pa je vendar vsaj v konturah že vidno, kako se misli pomagati nasledstvenim državam. Na eni strani naj bi velesile, zlasti Nemčija in Italija, s carinskimi olajšavami omogočile izvoz presežka agrarnih produktov Podunavja v njih dežele, na drugi strani naj bi podunavske države, eventualno s pritegnitvijo še Nemčije, Italije, Poljske in Bolgarske, tvorile eno carinsko področje in končno naj bi se dosegla tudi nekakšna finančna skupnost med nasledstvenimi državami. Če bi se v vseh teh vprašanjih dosegel sporazum in če bi nasledstvene države temu sporazumu pritrdile, potem bi bila njih dobra volja honorirana tudi z zunanjimi posojili, ki bi jih velesile dovolile vsem nasledstvenim državam. Z ozirom na težavni finančni položaj vseh nasledstvenih držav je ta obljuba argument, ki je skoraj za vsako od njih kategoričen imperativ.

Kljub temu imperativu, ki je v mednarodni politiki že skoraj zakon, pa izgledajo na prvi pogled vsa ta prizadevanja silno altruistična in vsi optimisti bi morali biti naravnost navdušeni, da imajo velike sile nakrat toliko ljubezni za male države. Baš vsled te nenavadne in nenadne ljubezni pa so v večini pesimisti, ki pravijo, da je postal srednjeevropski problem že tako preveč politično vprašanje, da ga morajo velesile že zaradi lastnih interesov rešiti in čeprav bi morale pri tem tudi nekaj žrtvovati. Jasno pa je, da bodo skušale te žrtve čim bolj omiliti in v tem je baš ona nevarna točka londonskih pogajanj, na katero je treba opozoriti.

Že pri svoječasnem nameravanju carinski uniji med Nemčijo in Avstrijo se je pokazala ta nevarna točka. Favoriziranje izvoza agrarnih produktov nasledstvenih držav v zapadne in severne kraje, bi skoraj avtomatično sledilo favoriziranje izvoza industrijskih izdelkov velesil v agrarne dežele nasledstvenih držav. Z drugimi besedami bi se moglo reči tudi tako-le: Nasledstvene države bodo lahko prodajale svoje agrarne pridelke, če — bodo drugod kupovale industrijske izdelke. Ali še bolj brez ovinkov bi se moglo reči: Nasledstvene države so lahko brez skrbi, da bodo mogle prodati svoje pridelke, toda z njih gospodarsko osamosvojitvijo mora biti konec. To stremljenje, ki se je po vojni pojavilo v vseh nasledstvenih državah, da se vsaka tudi v gospodarskem oziru postavi čisto na lastne noge, to stremljenje se mora nehati. Nasledstvene države so lahko žitnice Evrope, toda le za čeno, da so čisto odprti trg za vso industrijo velesil.

Ne trdimo, da se bo v Londonu govorilo tako odkritosrčno in tudi ne trdimo, da bi vsi sklepi konference izzvenili v zahtevi, da se to mnenje striktno izvede. Pač pa trdimo, da obstoji nevar-

Celo takrat, ko so bili potrebni protidraginjski zakoni vsled nekaterih verzičnikov, ki so kopičili blago in ga odtegovali trgu, niso nudili ti zakoni, mirne duše lahko trdimo, prav nikakih pozitivnih uspehov. Danes, ko trpimo vsled preniknih cen zlasti kmečkih pridelkov, pa je nevarnost toliko večja, da bo protidraginjski zakon le udarec po vodi, ki bo po nepotrebnem razburil mirno gladino, koristil pa prav nikomur. dino, koristil pa prav nikomur, ako ne bo za redno aprovizacijo še celo škodljiv.

nost, da to mnenje prodre in zato smatramo za potrebno, da na to nevarnost že danes opozorimo.

Z velikimi žrtvami si je naš narod zgradil vsaj podlogo za lastno industrijo ter obrt in če bi bile sedaj vse te žrtve zaman, potem bi nastala za naš narod nevarnost popolnega obubožanja.

Pa še drug, mnogo tehtnejši razlog je, da ne moremo resignirati na lastno industrijo in obrt.

Poljedelstvo ne more več zaposliti vsega našega naroda in brez industrije, trgovine in obrti bi ostalo deset in desetisoče naših ljudi brez kruha. Kam s temi ljudmi zlasti še, ko je v vseh drugih industrijskih državah že preobila delavnih rok! Zato je mogoče govoriti o žrtvovanju lastne industrije le pod pogojem, da so tu že jamstva za zaposlitev vseh onih ljudi, katerim poljedelstvo ne more dati kruha. Najprej morajo velesile najti za naše kraje nove možnosti zaslužka in šele potem bo mogoče razpravljati o predlogih, ki ogrožajo obstoj naše industrije. Pri količkah dobri volji imajo velesile dovolj možnosti, da najdejo za naše kraje nove možnosti zaslužka in v tem je tudi eden pogojev za gospodarsko in finančno rešitev Podunavja, vsled česar se vendar vrši londonska konferenca.

Jedro vse konference bi moralo biti v tem: ali se nasledstvenim državam v resnici pomaga, ali pa se hoče le na njih račun doseči zblizanje med velesilami. Jasno je, da je rešitev samo v prvi alternativni. In da na to edino resnično rešitev opozorimo, smo opomnili na nevarno točko, ki se skriva v londonski konferenci in ki ogroža našo gospodarsko osamosvojitvev.

ŽIGOSANJE KOVINSKIH SODOV ZA SPIRIT

Po zakonu o merah smejo dohajati v javni promet sodi, v katerih se prodajajo vino, pivo, spirit in druge alkoholne pijače le, če je z uradnim pregledom ugotovljena njih prostornina in lastna teža. Na željo kontrole mer opozarja Zbornica za TOI interesente, ki porabljajo v javnem prometu kovinske sode (barele) za prodajo spirita in drugih alkoholnih pijač, da si za take sode oskrbe pregled in žigovanje. Hkratu opozarja Zbornica interesente na pravila o obliki, sestavi in načinu označevanja sodov, ki so objavljena v Službenem listu kos 8/117 od 30. jan. 1932.

* * *

VAŽNO POJASNILO O TROŠARINAH

Finančno ministrstvo objavlja: Glede na objave v listih, da se državna in banovinske trošarine na vino in žganje v smislu novega zakona, ki ga je Narodna skupščina že sprejela, ukine s 1. aprilom tekočega leta, je treba ugotoviti, da te vesti niso točne. Zakon o izpremembi trošarinskega zakona še ni zakon, marveč samo zakonski predlog, ki ga mora še odobriti senat in sankcionirati kralj ter bo stopil v veljavo šele po objavi v »Službenih novinah«. Vse dotlej veljajo še dosedanja trošarinski predpisi, kar naj prizadeji upoštevajo, da ne pride brez potrebe do kakšnega spora z organi oblasti.

Trgovci, prodaja pijač v zaprtih steklenicah in nadomestilo za trošarino

Ukinjenje trošarine na vino in žganje je prineslo trgovcem, ki prodajajo pijače v zaprtih steklenicah novo breme, katerega do zdaj niso poznali in ki se izraža v taksi, ki je jako visoko določena.

Specerijske in ostale obratovalnice ter branjarje, ki prodajajo alkoholne pijače v originalno zaprtih posodah (sodih ali steklenicah), kakor so jih nabavile ali dobile iz tvornice ter teh posod ne polnijo niti ne pretakajo v manjše posode niti ne odpirajo steklenic, se po sedaj veljavnem pravilniku o točarinski pravici ne smatrajo za lokale za točenje ter niso zavezane plačevati takse iz tar. post. 62 taksne tarife. Za zaprte steklenice odpadajoča trošarina se je v vseh primerih pobirala takrat, ko so se steklenice pripravile za prodajo in po trgovskih običajih zaprle. Plačal je torej trošarino oni, ki je steklenice polnil, dočim trgovci, ki je prodajali steklenice razen kontrole vobče ni imel opravka s trošarino. Navzlic temu je ob ukinitvi trošarine na vino in žganje Narodna skupščina sprejela načrt zakona, po katerem bodo morali navedeni trgovci plačati na račun državne in banovinske trošarine posebno takso, ki znaša v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Mariboru itd. po Din 6.000— v krajih, ki imajo nad 2.000 prebivalcev Din 3.600— in v ostalih krajih Din 1.200—. S tem je naložila trgovini, ki prodaja pijače v zaprtih steklenicah občutno breme, ki bo na njo, v kolikor ne gre za specialne trgovine s pijačami, učinkovalo gotovo prohibitivno in se bodo morali trgovci odpovedati pravicam, ki so jih dotlej imeli, ker nikdo ne bo zmoget tako visokih taks. Poleg tega utegne naložena dolžnost kvarno vplivati tudi na domačo produkcijo, kajti na uvožene pijače se bode po novem zakonu še naprej pobirala trošarina po količini pijač, dočim naj bi se za domač produkt pobirala posebna taksa. Ta taksa razen pri specialnih trgovinah tudi ni v nikakem pravem razmerju s količino prodanih pijač, ker se pijač v zaprtih steklenicah po navadnih trgovinah praviloma jako malo proda.

Spričo tega se je Zbornica za TOI, kakor čujemo, obrnila s pismeno predstavo na vse gg. senatorje iz Dravske banovine, da bi se ob razpravi navedenega zakona v senatu zavzeli za to, da se gornja dolžnost trgovcev omeji samo na trgovce, ki steklenice za prodajo sami polnijo. Za steklenice pijač, katerih trgovci ne polnijo, naj plača nadomestilo za državno trošarino oni, ki te steklenice polni.

Vprašanje je načelne važnosti. Uverjeni smo, da se bo pri trgovcih, ki prodajajo pijače v zaprtih steklenicah, v predlaganem smislu našel izhod, da se jih oprosti plačevanja takse. Vsekakor bi v tem primeru bila tudi kontrola lažja in učinkovitejša, ako bi se pobirala taksa samo pri onih, ki steklenice polnijo neglede, ali so trgovci, industrijci ali pa tudi vinogradniki, bilo bi pa tudi edino pravično, ker si največji del zaslužka pač oni pridržijo, ki polnijo steklenice.

NOVE POSTNE ZNAMKE

S 1. aprilom so bile izročene prometu nove poštne znamke po 0'75 in 1'50 Din. Znamke po 0'75 Din so namenjene za lpenje na dopisnicah in razglednicah za notranji promet, znamke po 1'50 pa za pisma v notranjem prometu in za razglednice za inozemstvo.

* * *

DRŽAVNA NAROČILA SAMO ZA TOČNE DAVKOPLAČEVALCE

V Češkoslovaški so v zadnjem času nekateri državni uradi predpise pri oddaji naročil v toliko spremenili, da mora dočim, ki se poteguje za državne dobave, dokazati, da je vse svoje davke točno plačal. Sedaj pripravljajo čslov. finančna uprava odlok, po katerem se ta praksa raztegne na vse državne in javne dobave.

Zakon za pobijanje draginje

Dne 1. aprila t. l. je bil predložen narodni skupščini zakonski predlog o pobijanju draginje življenjskih potrebščin. Zakon se glasi:

§ 1. Pod življenjskimi potrebščinami se razume ljudska hrana, živalska hrana, obleka, obutev, gorivo, razsvetljava in ves potrebni material za izdelavo. Ne spadajo pa semkaj luksuzni monopolski predmeti in lekarniška zdravila.

§ 2. Vsakdo, kdor javno prodaja v delavnici, trgovini ali na trgu, mora navesti in obesiti cene na poedine predmete in vrste, tako da jih lahko vsakdo jasno čita in razume. Istotako mora razobesiti od policije predpisani cenik. Nihče ne sme prodajati dražje od teh cen, pač pa se sme prodajati po nižjih cenah. To velja za prodajo na debelo in na drobno za industrijalce, obrtnike, trgovce itd., bodisi da življenjske potrebščine sami proizvajajo, ali pa da jih samo prodajajo.

§ 3. V hotelih, restavracijah, kavarnah, javnih kuhinjah in drugih lokalih, morajo biti razobešeni ceniki jedi in pijač. V hotelih, kjer se oddajajo sobe, morajo biti v vsaki sobi navedene cene, po katerih se stanovanje odnosno sobe oddajajo.

Iz cenika mora biti razvidno, od katerega do katerega dne se računa navedena cena in kateri je najkrajši rok za odpoved sob. V navedene cene se mora vračunati tudi napitnina, kar se mora v ceniku izrecno navesti.

§ 4. Vsak prodajalec je obvezan, da razstavi v izlozbi življenjske potrebščine, bodisi da jih sam proizvaja, ali pa da jih samo prodaja. Prepovedano je nakopičenje življenjskih potrebščin, da bi se na ta način kako blago vzelo iz prometa in s tem doseglo zvišanje cen.

§ 5. Prodajalcem se prepoveduje, da zahtevajo višjo ceno za življenjske potrebščine, kakor ono, ki je dovoljena in v katero je vstet čisti trgovski dobiček. Ta dobiček ne sme v nobenem slučaju presegati 20%. Za podlago se vzame nabavna cena blaga in stroški, kakor carina, provizije, posredovalnine, trošarine itd., splošni in poslovni stroški (za izgubo, za socialno zavarovanje, za zavarovanje podjetja, zakupnina, poštnina in reklama, stroški, amortizacija itd.).

§ 6. Prepovedano je veriženje in nečista spekulacija, s katero se zlonamerno podražujejo življenjske potrebščine. Prepovedano je kupovanje na trgih in sejmih zaradi prodaje na istem mestu in za časa trajanje istega sejma.

§ 7. Kdor goljufa, bo kaznovan z zapo-

rom šestih mesecev in z denarno globo do Din 10.000.—.

§ 8. Kdor prodaja surogate namesto pravega blaga ali dodaja blagu sredstva, ki jih blago v resnici nima, bo kaznovan z isto denarno in zaporno kaznijo, kakor pod § 7.

§ 9. Prestopki po tem zakonu se bodo kaznovali, bodisi na prijavo privatnih oseb ali pa na prijavo policijskih in občinskih organov.

V §§ 10. do 15. se govori podrobno o kaznih v slučaju kršitve tega zakona.

§ 16. Lastnik podjetja jamči za kazni, na katere so obsojeni njegovi zastopniki ali katerikoli uslužbenec njegovega podjetja.

§ 17. Tožbe in prestopki po tem zakonu zastarajo po treh mesecih.

§ 18. Pravomočna sodba o kazni iz tega zakona se bo objavila na stroške obsojenca v »Službenih novinah« in potom kr. banskim uprav.

§ 19. Prijava oblastim, da se je nekdo pregrešil zoper ta zakon, ne podleže plačilu takse.

§ 20. Pri vsaki občinski oblasti se bo sestavil odbor, ki bo odredil cene življenjskim potrebščinam. Dolžnost tega odbora je, da kontrolira predpise § 5., da odreja maksimalne cene, katere bodo pristojne policijske oblasti objavile kot veljavne, in izdale cenike, po katerih naj se življenjske potrebščine prodajajo. Člane tega odbora odreja občinske oblasti iz vrst obrtnikov, trgovcev, industrijalcev in konsumentov. Ako bi bilo nemogoče sestaviti odbor pri občinski oblasti, ga bo sestavil okrajni načelnik pri okrajnem načelstvu.

§ 21. Policijski organi, ki se zlonamerno pregrešijo zoper odredbe tega zakona, tako da je neka oseba po nedolžnem ali prestrogo kaznovana, bodo odgovarjali disciplinarno.

§ 22. Ako policijski ali občinski organi zlorabijo predpise, bodo kaznovani z odpustom iz službe ali pa z denarno kaznijo do 3000 Din. Ako člani odbora za določitev cen nepravilno vršijo svojo dolžnost, bodo kaznovani z globo do 10.000 Din in z eventualno poravnavo nastale škode. Denarne kazni se izrekajo v korist fonda za prehrano revnih, ki se nahaja pri Državni hipotekarni banki v Beogradu. S fondom razpolaga minister za socialno politiko in narodno zdravje. Denar mora minister dostaviti potrebnim društvom in organizacijam kot subvencijo.

§ 23. Zbrani denar za kazni in denar, ki se izkupi iz zaplenjenih življenjskih potrebščin, se mora dostaviti vsak mesec Državni hipotekarni banki.

Banovinski proračuni za leto 1932/33.

Po dolgem proučevanju vseh banovinskih budžetov po posebni komisiji je končno g. minister za finance vse proračune odobrili. Kakor v splošni državni upravi, tako je tudi tu izveden princip najracionalnejše štednje. Dočim je skupna vsota vseh proračunov iz vseh banovin znašala Din 1.117.329.947.—, je bilo sedaj odobrenih le Din 844.097.907.—.

Vsota posameznih proračunov je bila sledeča:

Dravska banovina: predloženo Din 170 milijonov 532.955.—. Poleg ostalih odobrenih davščin se sme pobirati še 35% doklada na vse neposredne davke, cestni davek v iznosu 25% in zdravstveni davek v iznosu 10%.

Drinska banovina: predloženi proračun Din 107.781.530.—, odobreno Din 87 milijonov 167.545.—. Dovoljena je še 20% doklada na vse neposredne davke in 5% cestni davek.

Dunavska banovina: predloženi proračun Din 179.790.856.—, odobreni Din 164 milijonov 999.032.—. Dovoljena je 15% doklada na vse neposredne davke.

Moravska banovina: predlagano Din 66 milijonov 300.000.—, odobreno Din 49 milijonov 300.000.—. Pobirati se sme 20% doklada na vse neposredne davke.

Primorska banovina: predloženi proračun je znašal Din 73.321.000.—, odobreni Din 43.059.161.—. Dovoljena je 25% doklada na vse neposredne davke.

Vrbaska banovina: predložila Din 53 milijonov 936.763.—, odobrenih je bilo Din 36.410.309.—. Odobrena je 25% doklada na vse neposredne davke.

Zetska banovina: predloženo Din 166 milijonov 578.586.—, odobreno Din 58 milijonov 243.426.—. Poleg ostalih davščin

je dovoljena tudi 25% doklada na vse neposredne davke.

Savska banovina: predlagani proračun znaša Din 235.870.000.—, odobreni Din 200.545.000.—. Sme se pobirati še 23% doklada na vse neposredne davke in 8% zdravstveni davek.

Posojila Francije

Sedaj, ko je vsepovsod v razpravi Tardijev načrt, nas bo zanimalo vprašanje, kakšna posojila je dala Francija deželam Srednje in Vzhodne Evrope v povojni dobi. Tu podamo seznam, pri čemer vključimo še Finsko:

Leto	Dežela	Posojilo
1922	Ogrska	64 mil. frankov,
1923	Avstrija	170 mil. frankov
1923	Rumunija	875 mil. frankov,
1925	Avstrija	71 mil. frankov,
1925	Bolgarija	45 mil. frankov,
1926	Avstrija	75 mil. frankov,
1927	Poljska	2000 mil. frankov,
1927	Ogrska	96 mil. frankov,
1929	Rumunija	640 mil. frankov,
1929	Bolgarija	130 mil. frankov,
1930	Ogrska	60 mil. frankov,
1930	Finska	300 mil. frankov,
1931	Rumunija	575 mil. frankov,
1931	Poljska	400 mil. frankov,
1931	Jugoslavija	675 mil. frankov,
1931	Jugoslavija	250 mil. frankov,
1931	Ogrska	354 mil. frankov,
1932	Češkoslovaška	600 mil. frankov.

Ze državna posojila Francije omenjenim državam znašajo 7300 milijonov frankov. K njim pridejo še zasebni dolgoročni in kratkoročni krediti, ki so jih v izdatnih zneskih posodili zlasti francoski bančni in industrijski koncerni in kojih višina se po previdni cenitvi navaja s 3 do 4 milijardami frankov, tako da se dvignejo francoski krediti v omenjenih državah na 10 do 11 milijard frankov. In ker so one dežele po večini agrarne, se morajo smatrati ta posojila spričo agrarne krize za precej ogožena.

Ponudbe-povpraševanja

Išče se potnik za Slovenijo, ki že zastopa železninsko tvrdko. Naslov v pisarni Društva trgovskih potnikov in zastopnikov.

Tvrdka Salvatore Bonivento di Salvatore, Trieste, Via Ferriera 3, želi stopiti v stik s tukajšnjimi izvozniki mehkega (jelkovega) lesa.

Tvrdka Victoria Import Comp. - New York City, Inc. 90-92 West Broadway želi stopiti v stike z večjimi tvrdkami, ki se bavijo s prodajo proizvodov za prehrano. Interesenti naj pišejo Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine v Beograd.

Tvrdka Elizabeth Hallam Bohn, 261 Fifth Ave, New York, N. Y. želi stopiti v zvezo z našimi tvornicami tekstilnih proizvodov, ki želijo imeti korespondenta v Ameriki, ki bi jih obveščal o stilu, modi in izgledih v posameznih tekstilnih strokah. Interesenti naj pišejo Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu.

Ameriška tvrdka Leather Trading Comp. 75 Cliff Street New York, N. Y. se zanima za uvoz strojene kože ter išče spretno osebo, ki bi jo želela zastopati na našem tržišču. Prav tako se ponuja našim tvornicam obutve, ki želijo imeti zastopnika v Ameriki za kupovanje kože, ki jih rabijo za izdelovanje čevljev.

Čevlji za tenis. Tvrdka Biarritz Sandals Inc., 120 West 30 Street, New York N. Y. želi stopiti v stik s producenti čevljev za tenis. Izdelovalci teh čevljev naj pišejo Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu.

Tvrdka »Sladkor« d. z o. z. v Ljubljani je darovala mesto venca na krsto gospoda Ivana Jelačina st., trgovca in tovarnarja v Ljubljani, Din 1.000.— v podporni sklad Trgovskega društva »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani. Iskrena hvala!

Gospod Mirko Gruden, ravnatelj Obrtne banke d. d. v Ljubljani je daroval Din 150.— mesto venca na grob gospoda Ivana Jelačina st., trgovca in tovarnarja v Ljubljani, v podporni sklad Trgovskega društva »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani. Iskrena hvala!

Razstave in sejmi

Vinarsko društvo za Dravsko banovino v Mariboru, podružnica v Ptuju priredi v dneih 8., 9. in 10. maja 1932 II. banovinsko vinsko razstavo in vinski sejem v Ptuj v Društvenem domu, pod pokroviteljstvom g. bana Dravske banovine dr. Draga Marušića. Na razstavi bodo razstavljene vse vrste vin Dravske banovine od lahkih namiznih do najfinejših sortnih vin, dezertna, peneča in medicinska vina ter vinski destilati (konjaki), tropinovka in droženka. Razstavljeni bodo tudi stroji in orodje vinarske in kletarske tehnike ter sredstva za zatiranje boleznih in škodljivcev in umetna gnojila. — Razstava bo odprta vsak dan od 8. do 18. ure. — Istotako se vrši dne 8. maja 1932 IV. vinarski kongres v dvorani Narodnega doma ob 8. uri.

Ljubljanska borza

Tečaj 5. aprila 1932.	Povpraševanje Din	Ponudbe Din
DEVIZE:		
Amsterdam 100 h. gold.	2278.48	2289.84
Berlin 100 M	1334.15	1344.95
Bruselj 100 belg	787.94	791.88
Budimpešta 100 pengö	—	—
Curib 100 fr.	1094.35	1099.85
London 1 funt	212.25	213.85
Newyork 100 dol., kabel	—	—
Newyork 100 dolarjev	5612.56	5640.82
Pariz 100 fr.	222.26	223.38
Praga 100 kron	166.76	167.62
Stockholm 100 šved. kr	—	—
Trst 100 lir	289.80	292.20

SLADKORNIH ZALOG V NEMČIJI JE SKORAJ ZA ENO LETO

Poročilo iz Magdeburga pravi: Po nemški sladkorni statistiki zaostaja zadnja produkcija sladkorja v znesku 15.800.000 centov za celih 10 milijonov stotov za ono prejšnjega leta. Ker znašajo zaloge še zmeraj 15.500.000 stotov, dosegajo lansko produkcijo. Torej omejitev produkcije še zmeraj ne zadostuje, da bi se zaloge bistveno zmanjšale.

Po svetu

Sladkorni pridelek Kube za tekoče leto je določen z 2.700.000 tonami; to je polovica manj kolikor bi mogla Kuba producirati. Ostale kvote se bodo morale kubanski prilagoditi.

Španija bo najela notranje posojilo v znesku 550 milijonov peset. Državni dolgovi Španije znašajo 20250 milijonov peset; izdatki proračuna za tekoče leto so navedeni s 4469 milijoni, dohodki pa s 4550 milijoni peset.

Zlate rezerve v USA znašajo v znesku 4388 milijonov dolarjev še zmeraj 40 odstotkov vsega kovanega zlatega denarja na svetu. Vesti, da bo Amerika opustila zlati standard, se od merodajnih strani odločno dementirajo.

Zlate zaloge francoske banke so narasle na 76.800 milijonov frankov in krijejo vse obveznosti z 69.67 odstotki.

Mednarodni kartel cevi je dobil od Petrolejske družbe v Iraku (Mezopotamija) naročilo za 50 milijonov mark in ga bo razdelil med svoje člane po pripadajočih jim kvotah.

Angleški proračun je v ravnovesju; državni dohodki so proračunjeni na 851.48 mil. funtov, izdatki pa na 851.12 milijonov.

Demantno podjetje De Beers je sedaj obratovanje zares ustavilo, kakor je naznanilo. Sedež mu je v Kimberleyu v Južni Afriki.

Moratorij za Kreugerjev koncern je podaljšan za ves mesec do konca aprila.

Kovinski trgi v Londonu so bili v zadnjem času slabi; konsumenti so opreznosti in smatrajo poostrene omejitvene sklepe producentov za znak slabosti.

Potniška vozna preko Atlantika je bila na Severoatlantski konferenci v Bruslju po ameriškem predlogu znižana za 20 odstotkov. O znižanju tovarne voznine se bodo pozneje posvetovali.

Konkurzov v Nemčiji je bilo otvorjenih v marcu 975, poravnalnih postopanj 759 proti 1091 in 798 v februarju.

Gumij iz petroleja bodo pričeli v bližnjem času izdelovati v Mehiki. Način izdelovanja je izumil kemik Giron.

Italijanska Državna banka izplačuje iz čistega dobička v znesku 77 milijonov lir 6 odstotno dividendo. Otok bankovcev se je zmanjšal v preteklem letu od 18 milijard lir na 16 in pol milijarde.

Največja najdišča bakra in zlata so odkrili severozapadno od Balkanskega jezera v Kazakstanu (Ruska Centralna Azija). Stroški zgradb za izkoriščanje so proračunjeni na 500 milijonov rubljev.

Brezposelnost na Dunaju je padla v drugi polovici marca na 124.000 oseb, kar je 20.500 oseb več kot lani ob tem času.

Otok bankovcev v Nemčiji je bil 31. marca v znesku 4231 milijonov mark krit s 24.1% ; teden prej je bilo kritje 25.4 odstotno.

Med Fordom in General Motors se je razvil hud boj glede cen. G. M. so znižali ceno za najcenejši Chevrolet na 445 dol., Ford je pa znižal ceno za navadne vozove na dol. 460, za zboljšani tip A na dol. 475.

Otok bankovcev v Češkoslovaški je bil 31. marca v znesku 6826 milijonov Kč krit s 33.4 odstotki. Lani je bilo kritje 49.7 odstotno.

S sladkorno peso obdelano zemljo v Evropi (brez Rusije) ceni Licht za 10% manj kot lani, v Rusiji za 13 odstotkov več, skupaj za 1 do 1 1/2% več.

Od 49 insolventnih tvrdk na Dunaju v mesecu marcu je ponudilo 28 tvrdk 35 odstotno kvoto, dve 100 odstotno, ostale pa 50 odstotno.

Na Javi v kampanji 1933/34 ne bo delalo 73 sindikatu pripadajočih tovarn. Tudi nekaj izven sindikata se nahajajočih tovarn ne bo delalo, vsega skupaj 45%.

Portugalska banka je znižala obrestno mero od 7 na 6 1/2%. Dosedanja obrestna mera je bila v veljavi od 10. avgusta 1931.

Bakreni trg kljub novim produkcijskim omejitvam ne kaže nobenega poživljenja.

Italijanski rudniki živega srebra so produkcijo znatno omejili ali pa so jo celo ustavili. Beremo, da znašajo zaloge sedaj 4- do 5-kratni znesek letne porabe.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi, obleke, klobuke itd.

Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Pravilnik za izvrševanje zakona o prometu s pšenico

Na podlagi odredb §§ 4, 5 in 6 zakona o prometu s pšenico in v zvezi z zakonom ter sporazumno z ministrom financ in ministrom za kmetijstvo predpisujem naslednji pravilnik:

Čl. 1. — Z uveljavljanjem zakona o prometu s pšenico se ukinejo prej obstoječe omejitve v prometu s pšenico in moko v tuzemstvu kakor tudi razdelitev mlinov na kmetijske (ukurske) in trgovske. Privilegirana izvozna družba bo omejitve svoje poslovanje na nakup pšenice za izvoz. Posle bo vodila po navodilih, ki jih bo dal družbi minister trgovine in industrije po svojem delegatu.

Celokupno poslovanje, ki ga predvideva ta pravilnik se bo vršilo pod nadzorstvom in ob neposredni udeležbi delegata ministra trgovine in industrije. V ta namen bo minister trgovine in industrije odredil enega od uslužbencev podrejenega mu ministrstva, ki ima vršiti posel njegovega delegata pri družbi.

Za izvedbo tega nadzorstva obstoja pri družbi oddelček, kateremu načeljuje navedeni delegat, minister trgovine in industrije pa bo odredil potrebno število osebja s strokovno usposobitvijo.

Delegat je dolžan, pregledati dnevno vse vknjižbe o poslih, ki jih predvideva ta pravilnik, izdati svoj vizum in eventualne pripombe. Delegat overjuje seznam dnevnih nakupov in prodaj ter poroča ministru trgovine in industrije.

Čl. 2. — Privilegirana izvozna družba bo kupovala do 1. julija t. l. pšenico za izvoz po ceni Din 160. Ta cena velja za pšenico zdrave kvalitete z 80 kilogrami hektolitrske teže in 1 % primesjo letošnje žetve. Za blago slabše kvalitete, v kolikor bi se sploh prevzemalo, se bo plačevala sorazmerno nižja cena. Cena se razume franko vagon, odnosno šlep. Privilegirana izvozna družba bo kupovala prvenstveno neposredno od producenta. Od zadrug in trgovcev bo privilegirana izvozna družba prevzemala samo one količine, ki so jih zadruga in trgovci od producentov prevzeli in plačali do uveljavljanja tega zakona. Producenti imajo pravico, v kolikor blago od dosedanjih komitentov Privilegirane izvozne družbe še ni prevzeto, odstopiti od izdaviteljske pogodbe in količin.

Čl. 3. — Privilegirana izvozna družba bo plačevala pšenico najmanj s 50 % v gotovini, za ostanek pa je upravičena izdati bone z določenim plačilnim rokom. Vsi izdani boni morajo biti izplačani najkasneje do 31. decembra 1932. Boni se bodo glasili na prinositelja ter bodo mogli služiti za plačilo državnih davkov, predpisanih producentu do konca tekočega leta, davčne oblasti bodo prevzemale te bone na račun plačila istih. V kolikor bi se boni glasili na večje zneske, nego znašajo predpisani davki, bo davčna oblast po odbitku vsote, plačane na račun davkov, izdala prinositelju priznanico za ostanek ter o tem obvestila Privilegirano izvozna družbo. V tej priznanci je razen tega navesti številko bona, datum in kraj izstavitve, znesek in plačilni rok bona, nadalje ime osebe, ki je s tem bonom plačala davek, kakor tudi davčni znesek.

Čl. 4. — Vsi mlinci z več nego dvema kamnom morajo brez ozira na to, ali delajo ali ne, v teku 5 dni, predložiti delegatu ministra trgovine in industrije pri Privilegirani izvozni družbi prijavo o ureditvi mlina. V tej prijavi je navesti:

- število mlinskih kamnov in dolžino njihovega premera,
- število in dolžino valjčkov in to posebej za dvojne in posebej za enoslavne;
- pogonsko silo, s katero razpolaga mlin;
- kapaciteta mlinov pri polnem pogonu v 24 urah.

Pod kapaciteto, ki jo je prijavitelj, se razume največja možnost vseh mlinskih naprav, če delajo s polno pogonsko silo 24 ur dnevno.

Čl. 5. — Delegat ministra trgovine in industrije pri Privilegirani izvozni družbi bo ugotovil točnost došlih prijav potom strokovnih organov. Proti mlinom, ki bi ne dostavili delegatu ministra trgovine in industrije predpisane prijave, odnosno, ki bi navedli neresnične ali netočne podatke, se bo postopalo v smislu odredb § 7. zakona o prometu s pšenico.

Občinske oblasti morajo prijaviti potem sreskega načelnika delegatu ministra trgovine in industrije vsa nova mlinska podjetja, ki se ustanovijo po uveljavljanju tega zakona, kakor tudi vsako izpremembo, ki nastopi tekom tega režima glede tehnične kapacitete mlinov z montiranjem novih ali preureditvijo obstoječih instalacij.

Delegat ministra trgovine in industrije bo dostavil vsakemu sreskemu načelniku seznam prijavljenih mlinov iz področja dotičnega načel-

stva s potrebnimi podatki. Sreski načelnik bo preveril podatke na podlagi katerih so ti seznanjeni sestavljeni, in bo vodil evidenco, ali so vsi mlinci iz njegovega področja prijavljeni, ter kontrolno vseh izprememb glede mlinskih naprav in kapacitete mlinov, otvoritve novih podjetij in ustavitve obrata že obstoječih. O vseh teh izpremembah mora načelnik takoj obvestiti delegata ministra trgovine in industrije.

§ 6. — Na podlagi predloženih prijav bo delegat ministra trgovine in industrije izvršil razvrstitev mlinov ter bo za vsak mlin po kapaciteti odredil mesečni pavšal. Mesečni mlinski pavšal se plačuje vnaprej in sicer prva polovica vsaki prvi dan meseca, a druga polovica 16. dan meseca. Vplačilo se bo vršilo potom čekovnih položnic poštne hranilnice štev. 56.026 na račun Privilegirane izvozne družbe.

Delegat ministra trgovine in industrije bo vršil kontrolo prijav in razvrstitev mlinov ter evidenco plačil mlinskega pavšala. Proti mlinom, ki ne bodo pravočasno plačevali predpisane jim pavšala, se bo postopalo po odredbah § 7. zakona.

Čl. 7. — Mlinski pavšal so dolžni plačevati vsi mlinci, ki meljejo kakoršnokoli vrsto žita, ki imajo naprave za čiščenje, sortiranje in presejanje moke ali se bavijo z žitno trgovino, odnosno prodajo moke. Pavšal so dolžni plačevati tudi ona podjetja, ki kot samostojni obrati presejajo, čistijo ali sortirajo moko iz kmečkih mlinov. Obveznost plačevanja ne prestane niti ob začasni niti delni ustavitvi dela, izjemni primeri, ko gre za višjo silo. Vsak primer ustavitve dela radi višje sile so mlinci dolžni prijaviti v teku 48 ur pristojni občini upravni oblasti prve stopnje, ki bo o tem takoj obvestila delegata ministra trgovine in industrije pri Privilegirani izvozni družbi. Istotako se bo prijavil tudi pričetek obratovanja po prestopu motenj vsled višje sile.

Čl. 8. — Za mesec april se določa naslednji začasni pavšal:

Tehnična kapaciteta mlinca s celokupnimi napravami v 24 urah	Pavšal v Din:
I. od 10 do inclusive 25 met. stotov	2.000
II. do 50 "	4.000
III. do 75 "	6.000
IV. do 100 "	10.000
V. do 150 "	14.000
VI. do 200 "	18.000
VII. do 250 "	20.000
VIII. do 300 "	28.000
IX. do 350 "	31.000
X. do 400 "	34.000
XI. do 450 "	36.000
XII. do 500 "	38.000
XIII. do 600 "	46.000

Za mlince s preko 6 vagonov dnevne kapacitete se bo določil pavšal individualno v razmerju z njihovo efektivno tehnično kapaciteto. Gornji pavšal so mlinci dolžni plačati za mesec april najkasneje do 16. t. m. po skupini, v katero spadajo. V kolikor bi se kesneje ob razvrstitvi mlinov ugotovilo, da vsote, plačane od posameznih mlinov na račun pavšala za mesec april, ne odgovarjajo stvarnemu stanju mlinskih naprav, se bo obračun izvršil naknadno še v mesecu aprilu na podlagi razvrstitve, ki jo bo ugotovil delegat ministra trgovine in industrije.

Čl. 9. — V izjemnih primerih, kjer je s popisom zaloge na dan uveljavljanja zakona o prometu s pšenico ugotovljeno in z veljavnimi dokumenti dokazano, da je dotična zalog pšenice v redu nabavljena, odnosno da je za moko prej določeno mlinsko doplačilo plačano potom Privilegirane izvozne družbe, a je vsled nastalih okoliščin nastopila nemožnost prodaje, more minister trgovine in industrije v sporazumu z ministrom financ odobriti, da se gotov del mlinskega doplačila, plačanega po doslej veljavnih predpisih, vrne, odnosno ako gre za mlin, odpiše na račun mlinskega pavšala.

Čl. 10. Privilegirana izvozna družba bo vodila poseben račun o poslih, zaključenih po uveljavljanju tega zakona, tako da se more vsak čas konstatirati vse izdatke in dohodke, ki izvirajo iz teh poslov, kakor tudi da se more ugotoviti točno stanje poslovanja.

Čl. 11. Kupljeno pšenico bo Priv. izvozna družba prodajala v inozemstvo po najboljši ceni in pogojih, ki jih more doseči ob času sklepanja kupnje.

Čl. 12. — Družba more prodajati kupljeno pšenico tudi v notranjost države, če situacija na tržiščih v državi to zahteva.

Čl. 13. — S tem pravilnikom se ukinja pravilnik o načinu poslovanja Priv. izvozne družbe z dne 6. julija 1931.

bave 100 kg kita; do 21. IV. t. l. pa glede dobave 50 ducatov žag za železo. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 18. aprila t. l. ponudbe glede dobave 400 m³ jamskega lesa. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 21. aprila t. l. ponudbe glede dobave 20.400 kg moke. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled). — Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 12. aprila 1932 ponudbe glede dobave 10.000 kg kovaškega in plinskega koksa. — Strojni oddelček Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 14. aprila t. l. ponudbe glede dobave 1950 kg mila, glede dobave obločnic, šip in cev ter glede dobave 200 škatelj vazelina. — (Oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenih oddelkih). — Stalna vojna bolnica Zetske divizijske oblasti na Cetinju sprejema ponudbe glede dobave usnja, železnih podkovic, žeblicev in sukanca. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 14. aprila t. l. ponudbe glede dobave 7000 kg kristalnega sladkorja. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled). — Dne 14. aprila t. l. se bo vršila pri Intendanturi osječke divizijske oblasti v Osijeku licitacija glede dobave 23.520 kg petroleja. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi).

Dobava mesa. Dne 6. aprila t. l. se bo vršila pri Intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave mesa za čas od 11. aprila do 30. septembra 1932. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi).

Dobava drv. Dne 11. aprila t. l. se bo vršila pri Komandi Savske divizijske oblasti v Zagrebu licitacija glede dobave 1510 m³ drv. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi).

Oddaja zakupa restavracije na postaji Ustipračji-Goraždi se bo vršila potom ofertne licitacije dne 28. aprila t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu. (Predmetni oglas in pogoji so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani).

Tržna poročila

Tržne cene v Celju dne 1. aprila 1932. Govedina: 1 kg volovskega mesa I. vrste 10 do 12, II. 8 do 10, III. 6 do 8, kravjega mesa 8 do 10, vampov 7 do 8, pljuč 7, jeter 10, ledvic 12, loja 3 Din. — Teletina: 1 kg telečjega mesa I. 12 do 14, II. 10 do 12, jeter 12, pljuč 12 Din. — Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. 14 do 16, II. 12 do 14, III. 10 do 12, pljuč, jeter in glave 10, slanin 1. 16, II. 14, na debelo 11 do 12, suhe slanin 18 do 22, masti 16, šunk 20 do 22, prekajenega mesa I. 18 do 20, II. 16, prekajenih parkljev 5, prekajenih glave 8, jezika 20 Din. — Konjsko meso I. 5, II. 4 Din. — Klobase: 1 kg krakovskih in debrecinskih 24, hrenovk 26, safalah in posebnih 18, tlačenk 18, polsuhih kranjskih 25, suhih kranjskih 30, brunšviških 12, salami 60 do 80 Din. — Perutnina: 1 piščanec majhen 12, večji 16, kokoš 23 do 30, petelin 30, raca 40, gos 75 do 100, puran 50 do 75, domači zajec, manjši 8, večji 10 Din. — Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2-50 do 3, kisle smetane 12 do 16, 1 kg surovega masla 28-32, čajnega masla 36, masla 28, bohinskega sira 24, trapistovskega sira 24, ementalkega sira 28, sirčka 10, eno jajce 0-75 Din. — 1 liter starega vina 14 do 16, novega 8 do 12, piva 10, žganja 22 do 48 Din. — 1 kg belega kruha 4-50, polbelega kruha 4, črnega kruha 3-40, žemlja majhna 0-50, večja 1 Din. — 1 kg luksuznih jabolk 5, jabolk I. 4, II. 3, III. 2, 1 kg orehov 8, luščenih orehov 12 do 16, češpelj 8, črešenj 8, suhih češpelj 8 do 10, suhih hrušk 6, 1 kos limone 0-75 Din. — Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 76, Santos 52, Rio 40, pražene kave I. 92, II. 68, III. 48, čaja 76 do 140, kristal belega sladkorja 14, sladkorja v kockah 16, medu 12 do 18, kavne primesi 18, riža I. 12, II. 9, III. 3, 1 liter namiznega olja 14, olivnega olja 19, bučnega olja 14, 1 liter vinskega kisa 5-50, navadnega kisa 4, petroleja 7, spirita denat. 7-50, 1 kg soli 2-50 do 2-75, celega popra 38, mletega popra 40, paprike 28, sladke paprike 30, trestin I. 12, II. 9, mila 13, karbida 7, sveč 7 do 14, kvasa 32, marmelade 9 do 30,

sode za pranje 2 Din. — Mlevski izdelki: 1 kg moke št. 00 4-20, št. 0 4-20, št. 2 4, št. 4 3-80, št. 6 3-60, ržene enotne moke 3-40, pšeničnega zdroba 4-60, koruznega zdroba 3, pšeničnih otrobov 1-20 do 1-45, koruzne moke 1-80, ajdove moke 4-70, kaše 3-70, ješprenja 3-60, ovsenega riža 7-30 Din. — Zito: 1 q pšenice 240, rži 200, ječmena 190, ovsa 190, prosa 220, koruze 115, fižola 400, graha 1100, leče 950 Din. — Kurivo: 1 q premoški, črni trboveljski kosovec 38, zabukovski kosovec 48, rjavi 24, 1 kub. meter trdih drv 90, 100 kg trdih drv 60, 1 kub. meter mehkih drv 32, 100 kg mehkih drv 20 Din. — Krma: 1 q sladkega sena 80, polsladkega sena 70, kislega sena 60, slame 50 Din. — Zelenjava: 1 kg glavne solate 24, endivije 15, 1 kroznik regrata 2, motovilca 2, zgodnje drobne solate 12, 1 kg radiča 24, poznega zelja 2, kislega zelja 4, ohrovt 12, karfijska 12, 1 koleraba 1, koleraba podzemljica 1, 1 kroznik špinaca 2, 1 kg kumaric za vkišovanje 5, čebule 2, česna 12, krompirja 1-25, repe 2, kisle repe 3 Din.

TRG JAJEC

Zadruga za eksport jajec v St. Juriju ob juž. žel. poroča: Čeprav produkcija še ni velika, se je morala nakupna cena znižati na 40 par. Ni še videti naprej, kako globoko bodo cene še padle, ko bo produkcija dosegla svoj višek. — Vidi se, da je treba računati še s precejšnjim nadaljnjim padanjem cen. O tujih trgih in njih preskrbi nam poročilo ničesar ne omenja.

Sveže najfine še norveško

ribje olje

iz lekarne

Dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani

se priporoča bledim in slabotnim osebam

Važno pojasnilo o davkih

Davčni oddelček finančnega ministrstva je poslal finančnim direktorjem okrožnico s pojasnili o zakonu o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih in zakona o samskem davku. Po tem pojasnilu so državne in banovalne zgradbe trajno oproščene davkov. Zato odpadejo v prihodnje pri teh zgradbah tudi samoupravne doklade.

Davčni oblasti v prihodnje prodajalcem srečk državne razredne loterije ne bodo več odmerjale pridobnine od dohodka te prodaje, ker se bo davek od tega dohodka pobiral pri blagajni državne razredne loterije. Če se pa ti prodajalci bavijo še z drugimi posli, glede katerih je treba plačati pridobnino, je treba zaradi proračuna dopolnilnega davka oziroma radi določenja stopnje temeljnega davka upoštevati tudi dohodek od prodaje srečk.

Zavarovalnice plačajo pridobnino tudi od provizije, ki jo izplačujejo osebam v neslužbenem odnosu. Zavarovalnice plačajo ta davek le od faktično izplačane provizije in od potrdit z značajem stvarnih stroškov. Seznam davka in izplačanih vsot morajo zavarovalnice izročiti vsak mesec do 8. za prejšnji mesec tisti davčni upravi, kjer je zavarovalnica, če pa te vsote izplačuje centrala pa davčni upravi na sedežu centralne. Seznam mora imeti leže podatke: tekoče številko, ime in priimek osebe, ki ji je bila dovoljena provizija, kraj prebivanja, vsota izplačane oziroma potrjene provizije, temeljni davek, dopolnilni davek in opombe.

Osebe, ki se bavijo še z drugimi pridobinski posli, morajo kakor doslej vložiti davčno prijavo z ločeno naznačenimi dohodki od provizije zavarovalnic in od drugih poslov. Na te podlagi se bo izračunal temeljni in dopolnilni davek od vseh teh dohodkov.

Če se odmera pridobnine vrši na podlagi trgovskih knjig, je treba v davčno osnovo priegniti vse dohodke, podvržene pridobnini, ne glede na vir, kakor se na podlagi davčne osnov odmeri temeljni in dopolnilni davek.

Uradniške plače oseb, ki so istočasno član upravnih in nadzornih odborov, je treba pritegniti v davčno podlago družbenega davka. Po računjenju družbeni davek se zmanjša za znesek uslužbenkega davka, ki se plača za te primenke. Direkcije so opozorjene v tej zvezi n to, da je treba od teh prejemkov plačati uslužbenki davek in družbeni davek. Zato se podjetju ne sme dovoliti, da poleg družbenega davka ne obdrži uslužbenkega davka.

Davčna oprostitvev za neozonjene osebe veljajo tudi za zadruga, če šteje 9 ali več članov. O slej je davčna oprostitvev samcev restringirana tako da bodo te oprostitve deležni le tisti, ki ne plačajo več ko 1000 Din letnega neposrednega davka po vseh davčnih oblikah.

Davčna oprostitvev preneha odlej šele s koncem leta, ki sledi smrti davčnega obveznika, če po njegovi smrti ostane najmanj troje mla doletne dece.

Odmera pridobnine za leto 1931 se podaljša na leto 1932. Na podlagi tega bodo finančne direkcije odredile davčnim upravam, naj odmerjajo več pridobnine za leto 1932. Davčni razporedi pridobnine za leto 1931 se bodo pisali, izpuščena bodo le imena tistih, ki leta 1931 ustavili obrate. Vse druge osebe bo do enako obdavčene, kakor leta 1931. Izjema tvorijo le prodajalci srečk državne razredne loterije in samostojni agenti zavarovalnic. Ker se bo tem osebam v prihodnje odtegovala pridobnina pri blagajni državne razredne loterije in od zavarovalnic, se jim na podlagi davčne odmere za leto 1931, predpiše davek le za prvi tri mesece 1932.

Dobava prodaja

Licitacija rib. Zadruga »Ribar« v Splitu bo oddala potom javne licitacije vse ribe, ki jih bo ulovila v času od 1. maja do 31. decembra t. l. Licitacija se bo vršila dne 24. aprila ob 10. uri. Pogoji za udeležbo na licitaciji se dobijo pri upravi zadruga v Splitu, Sumporna ul. br. 2.

Dobave. Strojni oddelček Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 16. aprila t. l. ponudbe glede dobave 7000 kg šamotne malte, 1900 komadov kaučuk zagostk, 150 m cevi za acetilensko razsvetljavo in 6 komadov vodnih cevi. (Oglašta na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku). — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 7. aprila t. l. ponudbe glede dobave 5000 kg plinskega olja in 500 kg olja za Dieselske motor. — Direkcija državne-

ga rudnika Velenje sprejema do 11. aprila t. l. ponudbe glede dobave 2000 komadov bukovih in leskovih toporišč in 150 komadov smrekovih drogov; do 18. aprila t. l. pa glede dobave 400 m pocinkane jeklene vrvi. — Direkcija državnega rudnika Zetnica sprejema do 12. maja t. l. ponudbe glede dobave 200 komadov ležajev in glede dobave gonilnih jermen. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled). — Strojni oddelček Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 16. aprila t. l. ponudbe glede dobave 3000 komadov acetilenskih gorilcev; do 18. aprila t. l. glede dobave 2000 kg mašila; do 19. aprila t. l. pa glede dobave azbestnih grafitnih vrvi, pločevine, podložnic, vijakov, zatikačev, orodnega jekla itd. (Oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku). — Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 14. aprila t. l. ponudbe glede do-

Dr. Viktor Murnik:

Narodno gospodarstvo in Sokolstvo

(Nadaljevanje)

21. Gibčnost, moč in vztrajnost prirodnih narodov

Dokler so bili kulturni narodi še »prirodni«, to je niso še razvili nobene višje stopnje kulture, so bili prisiljeni tem polneje se gibati, čim primitivnejša je še bila njih kultura: drugače ne bi bili mogli pridobivati sredstev za življenje in varovati se divjih živali in sovražnih ljudi. Ob tem seveda tudi kvantitativno močnem gibanju sredi prirode so si pridobivali in vzdrževali čudovito telesno gibčnost, moč in vztrajnost.

Poročila o nekaterih današnjih prirodnih plemenih, ki nimajo nobene ali ne dosti dotike s kulturnimi narodi, kažejo, da njih izvedbe jako prese-gajo ono, kar dosega v civiliziranem svetu sportni rekorderji, ali, kakor jih imenujejo na Nemškem, »sportni kanonci«. Ne bi verjeli tem poročilom, ko jih ne bi brali v resni knjigi. Tu nekaj primerov iz ve-like zgodovine telesnih vaj, ki jo je izdal l. 1926 ob sodelovanju 18 strokovnjakov dr. G. A. E. Bogeng:²⁷

Ko je ekspedicija Meklenburškega vojvode Adolfa Friderika leta 1907 in 1908 potovala po vzhodni Afriki in bila tudi pri plemenu z imenom **Vatusi**, so vojvodi in njegovemu adjutantu, mer-ečima nad 180 cm, Vatusi brez zaleta skakali čez glave. Z zaletom z nizke termitske kope kot od-skočišča, so skakali povprečno 2 m 50 cm visoko in to s čudovito lahkoto. Ako odštejemo visokost kope, kakih 30 cm, ostane še vedno velika višina 220 cm. »Svetovni« rekord je 203,8 cm. Dosegel ga je en sam izmed milijonov v civiliziranem svetu. Pri Va-tusih pa je bilo 220 cm povprečna višina, najboljši je skočil brez dvoma še višje! Nobenega mladeniča ne proglase Vatusi za moža, če ne skoči z mesta tako visoko, kakor je sam velik. Tudi v metanju kopja so čudoviti mojstri. Moška mladina meče kopje (kakor prst debelo, 130 cm dolgo) do 300 metrov daleč!

Vztrajnost moč iz rodu Tarahumara v severni Mehiki je tolika, da morejo 170 angleških milj, to je 273 km, preteči brez odmora. Neki Tarahumara je pretekel 960 km v petih dneh. Pri tem je obi-čajna hrana teh ljudi pražena koruzna moka in voda!

Dečki iz indijanskega rodu Seri love zajee v teku. Možje morejo v teku ujeti konja, dirajočega v polnem diru. Da, neki orjak iz tega rodu je v dveh urah ujel doraslega jelena, ga zgrabil z ro-kami, zadel na rame in živega prinesel svojemu gospodarju. Neverjetno vztrajnost in gibčnost imajo tudi žene iz tega rodu. Splošno napravijo serijske žene v eni noči okoli 50 km dolgo pot do Kosta-rike do obrežja, ki vodi deloma skozi puščavo. Pri tem nosijo dojenčke ob boku, vrč, poln vode, na glavi in vse premično premoženje na hrbtu.

²⁷ Karl Weule: Ethnologie des Sports v »Ge-schichte des Sports aller Völker und Zeiten« (»Zgodo-vina sporta vseh narodov in časov«; naslov je preozek, ker se delo ne nanaša samo na sport).

Neka že starejša žena je z bolnim enoletnim otrokom v eni noči pretekla 72 km do prve naselbine belokožcev. (Otrok pa pač ni mogel biti posebno bala, če je mogel na tako potovanje.) Mimogrede ali bolje »mimolete« pa je ujela zajca, ki ga je zdravniku ponudila kot honorar!

Se primer posebne gibčnosti in spretnosti! Na havaijskih otokih so bili še v začetku prejšnjega stoletja možje zlasti izurjeni v prestreganju na-sprotnikovega kopja. Proti sebi leteče kopje so prestregali z lastnim orožjem ali s palico ali pa so se mu izognili s spretnimi gibi. Nevarna in po-gumna stvar pa je bila, kopje ujeti s prosto roko. Posebno drzni možje so pustili, da so kar več kopij metali nanje; del so jih ujeli z roko, drugi del prestregli s kopjem ali palico, ostalim pa se spret-no izognili. Baže je bilo to izključni privileg pogla-varjev in kraljev. Kralj Kamehameha I., imenovan »Napoleon južnega morja«, ki je združil vse ha-vaijsko otočje pod svojim žezlom, je bil v tem slo-vit mojster. Dal je 14 kopij istočasno metati proti sebi ter jih pariral tako spretno, da se mu ni nič zgodilo.

Ni dvoma, da so davni predniki kulturnih na-rodov, ko se še niso ali vsaj ne mnogo oddalili od prirodnega življenja, imeli čvrstost telesa, moč, izurjenost in vztrajnost, ki se je izražala v podob-nih čudovitih izvedbah, kakor nam jih kažejo gor-nji primeri. V narodnih pesmih in pravljicah, ki pravijo da imajo vedno nekaj zgodovinske podlage, nam je še ohranjen spomin na primere nenavadne moči in izurjenosti; temen spomin, ki to moč in izurjenost povečava v nadčloveško silo in spretnost.

22. Zakaj vsi današnji narodi ne razvijajo kulture?

Iz prirodnega stanja se niso vsi narodi dvig-nili na višje kulturne stopnje. Tako vsaj kaže da-našnji položaj na svetu. Še dandanes žive primi-tivni narodi. Da niso napredovali in se dvignili na one vrhunce kulture, na katerih je danes bela rasa, in da so seve ostali tudi gospodarsko na jako nizki stopnji, kje tiče pravi vzroki?

»Da se je bela rasa dvignila na ono ponosno višino, s katere moremo danes kakor s stolpa gle-dati na druge rase, je bila naša posebna sreča,« pravi prof. dr. Karl Weule, ravnatelj narodopis-nega muzeja v Lipskem, ki se mu zdi, da so »vsi deli človeštva enako stari in je torej vsak posa-mezni del imel enak čas, zbirati skušnje in jih porabljati primerno svojim življenjskim zahtevam.« »Pomanjkanje nadarjenosti, verjetneje pa pomanj-kanje potrebe višjih življenjskih pogojev je morda preprečilo enako izmero napredka pri drugih rasah.«²⁸

Ali pa so bili današnji prirodni narodi v pra-davnih časih na najvišjih stopnjah kulture, pa padli nazaj v primitivno stanje? Morda zbog prirodnih katastrof? Ali zbog strahovitih porazov, ki so jim jih prizadejali tuji narodi?

To zadnje je domneval že sloviti francoski mi-

²⁸ V Bogengovi »Geschichte des Sports aller Völ-ker und Zeiten«, I. zvezek, str. 3 v spisu: »Ethnologie des Sports«, slec Voltaire, »Mogoče je,« pravi (v svojih razpra-

vah »O običajih in o duhu narodov«), »da so dolgo pred kitajsko in pred indijsko državo živeli učeni, omikani, mogočni narodi, ki so jih poplave bar-barov vrgle pozneje zopet nazaj v ono prvotno nevednost in divjost, ki se označuje kot čisto pri-rodno stanje.«²⁹

Toda tu bi še vedno nerešeno ostalo vprašanje, zakaj ti narodi niso iznova, kakor prej iz prvega stanja čiste prirodnosti, začeli razvijati kulturo.

Iz nam znane zgodovine pa v resnici lahko sklepamo na podoben primer, kakor ga Voltaire smatra za mogočega. Iz zgodovine osrednje Ame-rike namreč, prav onega ozemlja, kjer žive neka-tera prej omenjenih prirodnih plemen velike te-lesne čvrstosti. Tako rekoč čez noč je za časa Karla V. izginila stara mehikanska kultura, ki se je svoj čas do najvišjih stopenj razvila na tem ozemlju. Tu so nekaj živeli v več državah veliki narodi po imenu »Maja« in »Nahua«, nekakšni Grki in Rimljani »novega« sveta. »Vse te dr-žave, med njimi svetovna sila in več državnih zvez, katerih velikost in sredstva so daleč prese-gali one grško-rimskih držav za časa Hanibalac, pravi Oswald Spengler, »vse te države z vso svojo visoko politiko, s skrbno urejenimi financami, z visoko razvitim zakonodajstvom, z upravnimi mi-slimi in gospodarskimi običaji, kakor jih ministri Karla V. nikoli ne bi razumeli, z bogatimi litera-turami v več jezikih, s produhovljeno in gosposko družbo v velikih mestih, kakor jih zapadni svet takrat ni imel niti enega — vse to ni morda za-trla obupna vojska, ampak je peščica banditov v malo letih uničila tako popolnoma, da ostanki pre-bivalstva kmalu niso ohranili niti spomina. Od ve-likanskega mesta Tenochtitlan ni ostal noben kamen na tleh, v pragozdih Jukatana leže velemesta ma-janskih držav gosto drugo poleg drugega in naglo postajajo žrtve vegetacije. O nobenem ne vemo, kako se je imenovalo. Od slovstva so ostale tri knjige, ki jih nihče ne zna brati.«³⁰

Kako je mogla tako visoko kulturne države v tako kratkem času tako popolnoma uničiti peščica španskih pustolovcev z »nekolikimi slabimi topovi in nekaj sto puškami na kamene?« Spengler pri-pisuje to »antični potezi teh narodov, pomanjkanju volje do moči v tehniki, ki je bilo odločilno za način oborožitve in tako omogočilo katastrofo.« Navaja pa še drug vzrok, globlji vzrok: »Ako je majansko prebivalstvo v čisto kratkem času po španski osvojitvi naravnost izginilo in so velika mesta brez ljudi postala žrtve pragozda, dokazuje to ne le brutalnost osvojiteljev, ki bi bila v tem pogledu proti mlademu in plodovitemu kulturne-mu človeštvu brez uspeha, ampak ugasnjenje (od-mrtje) od znotraj ven, ki se je brez dvoma pričelo že davno... Mnoga velika majanska mesta so mo-rala že za časa Corteza stati prazna.«³¹

(Dalje prihodnjič)

²⁹ V uvodu k »Essai sur les mœurs et l'esprit des nations, et sur les principaux faits de l'histoire depuis Charlemagne jusqu'à Louis XIII.« (V »Oeuvres com-plètes de Voltaire«, izdanih v Stuttgartu 1829, XII. zv., str. 281).

³⁰ Oswald Spengler: »Der Untergang des Abendlan-des, Umriss einer Morphologie der Weltgeschichte« (»Razpad zapadnega sveta, obrisi morfologije svetovne zgodovine«), II. zvezek (1922), str. 51 in 52.

³¹ Isto delo, II. zvezek, str. 126 in 127.

TISKARNA
MERKUR
LJUBLJANA
GREGORČEVA 23

TELEFON št. 25-52

se priporoča za
cenj. naročila, ki
jih bo izvršila
bitro, lično in
po zmerai cen!

Tiskarna Merkur je
novo, moderno pod-
jetje. Poleg 5 Lino-
type stavnih stro-
jev, na katerih lah-
ko izvrši vsako-
vrstne knjige, bro-
šure, časopise in
revije v najkrajšem
času, je založena s
vsakovrstnim
črkovnim in okras-
nim materialom in
ima nove, moderne
brzotiskalne stroje,
za hitro in množin-
sko izvršitev pa
rotacijski tisk v
eni ali več barvah.

Razen vsakovrstnih
reklamnih tiskovin,
ki so seveda za
vsak predmet svo-
jevrstne, tiska za
trgovce, obrtnike,
dopisni papir, me-
morande, kuverte,
posetne karte, ko-
misijske knjižice,
račune, letake in
lepake in sploh vse
drugo v to stroko
spadajoče tiskovina.

Zahtevajte
proračune!

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek -- Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani

Priporočamo Vam

PUCH-KOLESA

ki so vedno na prvem mestu! Dobe se po
solidni ceni, tudi na obroke, le pri trvdki

IGN. VOK LJUBLJANA
: KRANJ :
NOVO MESTO

Iv. Brunčič

stavbni in pohištveni pleskar
in ličar

Izvršuje vsa v to stroko spada-
joča dela ter se toplo priporoča
cenjenim naročnikom.

Ljubljana, Kolodvorska 28

Cene zmerne, delo solidno,
postrežba točna

TELEFON 34-76

Trgovci in industriji!

Trgovski

list

se priporoča za
inseriranje!

KLIŠEJE

vseh vrst po
fotografijah,
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
klišarna
ST-DEU
LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

Čitajte in razširjajte
»TRGOVSKI LIST«!

Vinocet

tovarna vinskega kisa, d. z o. z.
Ljubljana

nudi najfinejši in naj-
okusnejši namizni kis
iz pristnega vina. Teh-
nično in higijenično
najmoderneje urejena
kisarna v Jugoslaviji

Pisarna:

Ljubljana, Dunajska c. 1a, II. nadstr.

Zahtevajte ponudbo!